

02. Yabancı/İkinci Dil Olarak Özel Amaçlı Akademik Türkçe Öğretiminde İnşaat Mühendisliği Teknik ve Akademik Söz Varlığı¹

Nazik Müge TEKİN²

APA: Tekin, N. M. (2024). Yabancı/İkinci Dil Olarak Özel Amaçlı Akademik Türkçe Öğretiminde İnşaat Mühendisliği Teknik ve Akademik Söz Varlığı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (38), 22-34. DOI: 10.29000/rumelide.1439573.

Öz

Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi günümüzde yeni sayılabilecek bir alandır. Ülkemize gelen uluslararası öğrenci sayısının gün geçtikçe artması nedeniyle bu alan daha önemli bir yer teşkil etmeye başlamıştır. Ancak kurumlarımızda özel amaçlı akademik yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanı ihmal edilmektedir. Özel amaçlı akademik yabancı dil öğretimi için gerekli programlar, ders kitapları, materyal ve ders içerikleri resmi şekilde oluşmamış durumdadır. Yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe bu eksikliklerin giderilmesinde derlem tabanlı çalışmaların faydalı olacağı düşünülmektedir. Derlem çalışmaları farklı disiplinlerde uygulanmakla birlikte yabancı/ikinci dil öğretiminde de aktif şekilde kullanılmaktadır. Derlem tabanlı çalışmalar, sözcük listelerinin kullanımı yabancı/ikinci dil öğretiminde ders kitaplarının, materyallerinin, etkinliklerinin ve programlarının hazırlanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda, yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı Türkçe öğretimi kapsamında, uluslararası öğrencilerin sıklıkla tercih ettiği inşaat mühendisliği alanı ile ilgili derlem tabanlı bir çalışmanın yapılması gerekli görülmüştür. Çalışmada 2005-2022 yılları arasında ULAKBİM’de taranan dergilerde inşaat mühendisliği ile ilgili 157 makale incelenmiştir. Bu sebeple çalışmada belge tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında genel amaçlı ve özel amaçlı yabancı/ikinci dil öğretiminin farklılığı, bu bağlamda farklı içerik ve materyallerin kullanılması gerektiği ve derlem tabanlı çalışmaların yabancı/ikinci dil öğretimine sunduğu faydalar üzerinde durulmuştur. İlgili alanda 216 terim ve 107 akademik Türkçeye yönelik sözcük tespit edilmiş ve sözcük listeleri oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, özel amaçlı akademik Türkçe, derlem, inşaat mühendisliği, sözcük listeleri

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu makale, “Yabancı Dil Olarak Akademik Türkçe Öğretiminde Mühendislik Alanıyla İlgili Teknik Söz Varlığı” adlı doktora tezi kapsamında üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %8

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 05.12.2023-**Kabul Tarihi:** 20.02.2024-**Yayın Tarihi:** 21.02.2024; **DOI:** 10.29000/rumelide.1439573

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, TÖMER / Lecturer, Kastamonu University, TÖMER (Kastamonu, Türkiye), nmtekin@kastamonu.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0001-9046-4340, **ROR ID:** https://ror.org/015scty35, **ISNI:** 0000 0004 0399 5533, **Crossref Funder ID:** 501100008004

Constructional Engineering Technical and Academic Vocabulary in Teaching Academic Turkish for Special Purposes as a Foreign/Second Language³

Abstract

Teaching Turkish as a foreign/second language is a relatively new field today. This field has become more important as the number of international students coming to our country increases day by day. However, the field of teaching academic Turkish for specific purposes as a foreign/second language is neglected in our institutions. The programs, textbooks, materials and course contents required for academic foreign language teaching for specific purposes have not been officially formed. It is thought that corpus-based studies will be useful in eliminating these deficiencies in academic Turkish for specific purposes as a foreign/second language. Although corpus studies are applied in different disciplines, they are also actively used in foreign/second language teaching. Corpus-based studies and the use of word lists contribute to the preparation of textbooks, materials, activities and programs in foreign/second language teaching. In line with this need, it was deemed necessary to conduct a corpus-based study on the field of civil engineering, which is frequently preferred by international students, within the scope of teaching Turkish for specific purposes as a foreign/second language. In the study, 157 articles related to civil engineering in the journals indexed in ULAKBİM between 2005 and 2022 were examined. For this reason, the document scanning method was used in the study. Within the scope of the study, the differences between general-purpose and specific-purpose foreign/second language teaching, the need to use different content and materials in this context, and the benefits of corpus-based studies in foreign/second language teaching are emphasized. 216 terms and 107 academic Turkish words in the relevant field were identified and word lists were created.

Keywords: Turkish as a foreign language, academic Turkish for specific purposes, corpus, constructional engineering, word lists

1.Giriş

Küreselleşen dünyada, ülkelerin ekonomik, siyasi, kültürel vb. alanlardaki politikalarında değişimler yaşanmaktadır. Bahsi geçen alanlardaki değişen politikalar ve gelişen teknoloji sebebiyle ülkeler arasındaki mesafeler ne kadar uzak olsa da ülke yönetimleri ve toplumlar arasındaki etkileşim kolaylaşmakta, artmakta ve bu etkileşimi sağlamak önem kazanmaktadır. Bunun sonucunda farklı kültür ve yaşayışa sahip insanların ülkeler arası hareketleri yoğunlaşmıştır. Günümüzde bu durum insanların iletişim kurmasını, kültürel etkileşimde bulunması daha önemli hâle getirmiştir. Uluslararası insan hareketi ve bireyler arasındaki iletişimi sağlama ihtiyacı farklı bir dil öğrenmeyi zorunlu ve doğal

³ **Statement (Thesis/Paper):** This article was produced within the scope of the doctoral dissertation titled "Technical Vocabulary Related to the Field of Engineering in Academic Turkish Teaching as a Foreign Language".

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 8

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 05.12.2023-Acceptance Date: 20.02.2024-Publication Date: 21.02.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1439573

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

bir durum hâline getirmiştir. Bu bağlamda ülkeler, dil öğretimi özellikle de yabancı dil öğretimi üzerinde daha çok durmaya başlamıştır.

Bugün, toplumlar arası artan hareketlilik siyasi, ekonomik nedenlerle olduğu gibi eğitim amacıyla da gerçekleşmektedir. Dünyadaki bu durum doğal olarak ülkemizi de etkilemiş, son yıllarda Türkiye'ye lisans ve lisansüstü eğitim almak için gelen uluslararası öğrenci sayısında artış gözlenmiştir. Devlet yöneticileri ve Yüksek Öğretim Kurumu da üniversitelerimizde uluslararası öğrenci sayısının daha fazla olması hususunda önemle durmakta ve uluslararası öğrenci sayısının artması için teşvik edici söylemlerde bulunmaktadır. Üniversitelerimizde öğretim almak için gelen uluslararası öğrenci sayısı 300.000'i bulmaktadır (YÖK, 2022).

Üniversite eğitimi almak için ülkemize gelen uluslararası öğrencilere Türkçe, yabancı dil olarak öğretilirken öncelikle odaklanılan nokta, günlük hayatta iletişim kurabilmesini sağlamaktır. Üniversitelerimiz bünyelerinde bulunan TÖMER ve DİLMER'ler aracılığıyla uluslararası öğrencilere dört temel dil becerisi olan okuma, konuşma, dinleme ve yazma öğretimi verilmekte bu beceriler dilbilgisi ve sözcük öğretimiyle desteklenmektedir. Öğrencilerin ilk aşamada aldıkları bu yabancı dil öğretimi ve gündelik hayatta maruz kaldıkları dil kullanım örnekleri fakültelerde, enstitülerde karşılaşacakları, kullanacakları dilden konu, içerik ve bağlam açısından farklılıklar göstermektedir. Alandaki bazı araştırmacılar da (Tok, 2012; Şen, 2015, Ulutaş, 2016; Tüfekçioğlu, 2018; Gürata ve Durmuş, 2020; Kurt 2019) çalışmalarında yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı Türkçenin bu farkına değinmiş, öğretim sürecinin ayrı olarak ele alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu noktada özel amaçlı yabancı/ikinci dil öğretim alanlarından kısaca bahsetmenin gerekli olduğu düşünülmektedir. Alanları belirlemede farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Hutchion ve Waters (1987) özel amaçlı yabancı/ikinci dil öğretimini “mesleki amaçlı” ve “akademik amaçlı” olarak ikiye ayırmaktadır. Jordan (1997), ise özel amaçlı yabancı/ikinci dil öğretimini kendi içerisinde “mesleki amaçlı” ve “akademik amaçlı” şeklinde iki ana guruba ayırmıştır. Bununla birlikte akademik amaçlı dil öğretimini ise “genel akademik amaçlı” ve “özel akademik amaçlı” şeklinde alt kollara ayırtmıştır. Jordan'ın sınıflandırmasından hareketle bu çalışmanın “özel akademik amaçlı” yabancı/ikinci dil öğretimi kapsamında değerlendirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Yabancı dil öğrencilerinin Türkiye'de akademik düzeyde öğrenim görebilmesini sağlayabilecek bir dil öğretiminin yapılması ile günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri düzeyde Türkçe öğretilmesi farklı bir durumdur. TÖMER'lerde uygulanan yabancı dil olarak Türkçe derslerinin içerikleri genel Türkçe kullanımına uygun biçimde tasarlanmıştır. Bu ders içerikleri üniversitede okuyacak bir öğrencinin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamamaktadır. Temizyürek, Çangal ve Yörüsün (2015), Çangal ve Yörüsün (2017) çalışmalarında yabancı/ikinci dil öğrencilerinin, dil öğrenme amaçlarına yönelik özel amaçlı dil öğretimiyle ilgili ders kitapları ve müfredat programlarının hazırlanması gerektiğini belirtmektedirler. Yabancı dil öğretimi ile ilgili diğer çalışmalarda da (Akın, 2010; Chostelidou, 2011; Cickovska, 2012; Tekin ve Karamanoğlu, 2021) genel olarak yabancı dil öğretimi kapsamında dil becerilerinin ihtiyaçları karşıladığı, ancak dil öğrencilerinin öğrenim gördükleri alanda akademik ihtiyaçlarını karşılayacak alanlarına özel, akademik bir yabancı dil öğrenimi alamadıkları ve akademik dil becerilerinin yeteri düzeyde gelişmediği anlaşılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak hedef kitleye ne için ve nasıl öğretilceğinin iyi belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Belirtilen ihtiyaçlar doğrultusunda çalışmada, yabancı dil olarak akademik Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere uluslararası öğrencilerin tercih ettikleri bölümlerden biri olan inşaat mühendisliği

alanı ile ilgili teknik sözcükler ve akademik Türkçeye yönelik sözcükler tespit edilmeye çalışılmıştır. ULAKBİM’de taranan inşaat mühendisliği alanıyla ilgili makalelerden oluşan metinler taranarak ilgili mühendislik alanına ait teknik söz varlığı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkçenin inşaat mühendisliği alanındaki teknik söz varlığının ve ilgili alandaki akademik Türkçeye yönelik sözcüklerin belirlenmesi ve yabancı dil olarak akademik amaçlı Türkçe derslerinde yararlanılmak üzere alanla ilgili teknik sözcük ve akademik Türkçeye yönelik sözcük listelerinin hazırlanmasıdır. Çalışmada “İnşaat mühendisliği alanında kullanılan terimlerin, akademik Türkçeye yönelik sözcüklerin ve fiillerin kullanım sıklığı nedir?” sorusuna cevap aranacaktır. Bu çalışmanın, yabancı dil olarak akademik Türkçe öğretimi sürecinde yabancı dil öğrencilerine, öğrencilerine yardım edeceği; ayrıca, akademik amaçlı yabancı dil öğretiminde artan derlem tabanlı çalışmaların olduğu günümüzde, alandaki boşluğu doldurmada faydalı olacağı umut edilmektedir.

2.Yabancı Dil Öğretimde Derlem Çalışmaları ve Sözcük Listelerinin Kullanımı

Derlem, bir dilin belirli işlevlerini temsil etmek üzere sistematik olarak bir araya getirilmiş metinlerden ya da yazıya dökülmüş konuşmalardan oluşan; dilbilimsel analiz ve tanımlama için temel oluşturabilecek bir bütündür. Bu nedenle derlem dilbilim, dillerin yapısını, kullanımlarını betimlemenin yanı sıra bilgisayar bilimlerinde doğal dil işleme veya dil öğretiminde gibi farklı alanlarda faydalanan kaynaklardan biridir (Kennedy, 1998).

Derlemler, on binlerce ya da milyonlarca sözcüğün meydana getirdiği belirli bir dil kullanımını temsil eden referans araçlardır. Boyutsal ve yapısal olarak hazır (genel), ve özelleşmiş (özel) derlemler olarak ikiye ayrılır. Hazır derlemler, çoğunlukla akademik gruplar tarafından bir bütün olarak ele alınmaktadır. 1 milyon sözcüğün oluşturduğu Amerikan İngilizcesine ait *Brown Corpus*, İngiliz İngilizcesine yönelik 100 milyon sözcüğün meydana getirdiği *British National Corpus* ve 1990-2013 yıllarını temsil eden 50 milyon sözcükten oluşan *Türkçe Ulusal Derlemi* hazır derlemlere örnek gösterilebilir. Bunun yanında daha küçük ölçekli, belirli amaçlar doğrultusunda oluşturulmuş özelleşmiş derlemlere ise “*Michigan Corpus*” ve tezlerden, bilimsel toplantılardan elde edilen “*Acedemic Spoken English*” örnek gösterilebilir.

Derlem dilbilim, güçlü ve çok yönlü metodolojik yapısı sebebiyle disiplinler arası bir nitelik kazanmıştır. Bunun yanında derlem dilbiliminin geçmişi daha kısa bir geçmişe sahip olup bilgisayar teknolojisinin gelişmesiyle kullanımı yaygınlaşmıştır. Geçmiş az zamana dayansa da derlem bilim çalışmaları kısa sürede ivme kazanmış ve bu alanda yapılan çalışmalar artış göstermiştir. Facchinetti (2007), *Corpus Linguistics 25 Years on* adlı kitabında derlem dilbilim disiplinlerini incelemiş; sözdizimi, anlambilim ile ilgili derlem çalışmalarının yanı sıra ikinci dil edinimi de dâhil olmak üzere 25 yıllık süreçte yapılan diğer alanlardaki derlem çalışmalarına da değinmiştir. Derlem dilbilimi ile ilgili yapılan bu kapsamlı çalışma da derlem çalışmalarının farklı disiplinlerde kullanıldığını doğrular niteliktedir.

Derlem çalışmaları, kullanıldığı disiplinler göz önüne alındığında yeni bir çalışma alanı sayılmasının yanında sadece sözdizimi, anlambilim çalışmalarında değil, fen bilimleri, sosyal bilimler, mühendislik bilimleri vb. alanlar için de etki göstermektedir. İlgili alanın etkili şekilde kullanıldığı disiplinlerden biri de yabancı/ikinci dil öğretimidir.

Park ve Nam (2017) yaptığı çalışmada 1997-2016 yılları arasında en çok atıf alan dergiler kapmasında yapılan derlem bilim çalışmalarının konularını incelediği çalışmaya bakıldığında özel amaçlı İngilizce

alanında yapılan derlem tabanlı çalışmaların 2007-2016 yılları arasında arttığı görülmektedir. Derlem tabanlı özel amaçlı İngilizce öğretimi çalışmalarının sayısı 2007-2011 yılları arasında 255 iken 2012-2016 yıllarında 385' yükselmiştir.

Yabancı/ikinci dil öğretimi sürecinin yabancı dil öğrencilerinin dil öğrenme ihtiyaç ve hedeflerine göre planlanması ve şekillendirilmesi önemli bir husustur. Bu süreçte öğrencilerin temel ve daha sonrasında amaca yönelik söz varlığına sahip olmaları gerekmektedir. Nation (2000, s. 302) dil öğrencilerinin 2000-3000 temel kelimeyi öğrendikten ve aktif olarak kullanabilmelerinin ardından alanlarına göre sözcük öğretimine yönlendirilmesinin uygun olacağını ifade etmektedir. Bunun sağlanmasında da farklı alanlara yönelik sözcük sıklıklarının belirlenmesi, bu doğrultuda da derlem çalışmalarının yapılması önemlidir.

Öğreticiler için yabancı/ikinci dil öğretimi sürecinde, dil öğrencisinin gereksinimleri doğrultusunda öğretim yapabilmek önemli bir konudur. Öğrencilerin bu gereksinimlerine göre öğretim süreçlerini şekillendirmede ve ders içeriklerini, planlarını, materyalleri belirlemede derlem çalışmaları katkı sağlamaktadır. Barlow (2002), derlem çalışmalarının öğretmenlere plan oluşturma, materyal ve etkinlik oluşturma da katkı sağladığını belirtmektedir. Benzer şekilde, Krieger (2003) derlem tabanlı çalışmaların dil öğretiminde öğrenciyi aktif kılmada, gerçeğe yakın dil kullanım ortamlarının sağlanmasında etkili olacağını ifade etmektedir. Ayrıca dilin belirli bölümlerini tasarlayıp içerdiği ve öğrencinin dil öğrenme hedefine yönelik tasarlama sağlama sebebiyle alana özel daha küçük derlemelerin faydalı olacağını söylemesi de Barlow ve Krieger'in konu ile ilgili görüşlerini destekler niteliktedir.

Yukarıda belirtilen görüşlerden anlaşılacağı üzere derlem bilim pek çok disiplinde olduğu gibi yabancı/ikinci dil öğretiminde de kullanılmaktadır. Genel anlamda özellikle geçmişte yeni sayılabilecek olana yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde, özel anlamda yabancı/ikinci dil olarak akademik Türkçe öğretiminde derlem tabanlı çalışmaların sayısının artmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışma kapsamında incelenen ve belirlenen inşaat mühendisliğine ait teknik sözcük ve akademik Türkçeye yönelik olabilecek sözcükler bulgu ve yorumlar kısmında verilmiştir.

3.Yöntem

Bu çalışmada inşaat mühendisliği alanıyla ilgili terim ve akademik Türkçeye yönelik sözcüklerin sıklıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için inşaat mühendisliği alanıyla ilgili ULAKBİM'de taranan ve 2005-2022 yılları arasında yayımlanan 157 makale incelenmiştir. Bu nedenle çalışmada belge tarama yöntemi kullanılmıştır. Belge tarama yöntemi, "Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya denir. Belge tarama, belli bir amaca dönük olarak, kaynakları bulma, okuma, not almayı değerlendirme işlemlerini kapsar." (Karasar, 2013, s.77).

Çalışma kapsamında inşaat mühendisliği derlemi yukarıda da bahsedildiği gibi 2005-2022 yılları arasında ULAKBİM'de taranan 157 makale ve bu makalelerde bulunan 457214 sözcükbirimden elde edilmiştir. İlgili derlemin makale başına ortalama sözcükbirim sayısı 2912'dir. Çalışma kapsamına sıklık sayısı on ve daha yukarı 1584 sözcükbirim dahil edilmiştir. Bu çalışmada oluşturulan inşaat mühendisliği derlemi içinde tespit edilen inşaat mühendisliği alanıyla ilgili terimlere, akademik Türkçeye yönelik olabilecek sözcüklere ve fiillere yer verilmiştir. Derlem içerisinde tespit edilen bağlaç ve edatlara çalışmada yer verilmemiştir.

Çalışmada alanla ilgili terimleri belirlemek önemli bir konudur. Bu çalışmada inşaat mühendisliği alanındaki terimleri belirlemek için Nation'ın (2001), teknik sözcük kabul kriteri esas alınmıştır. Nation'a göre, bir sözcük herhangi bir teknik sözlükte geçiyorsa terim olarak kabul edilmelidir. Bu görüşe dayanarak çalışma kapsamındaki inşaat mühendisliği alanında elde edilen sözcüklerin TÜBA Mühendislik Bilimleri Sözlüğünde bulunup bulunmadığı kontrol edilmiş, ilgili sözlükte bulunan sözcükler alanla ilgili terim olarak kabul edilmiştir. Kapsamlı ve kullanıcılar tarafından da terimlerin devamlı suretle güncellenmesi nedeniyle TÜBA Mühendislik Terimleri Sözlüğü esas alınmıştır.

İnşaat mühendisliği alanında taranan makalelerde akademik Türkçeye yönelik sözcüklerin tespitinde Tüfekçioğlu ve Albayrak'ın (2022) çalışmasında belirlediği yöntem kullanılmıştır. Sözcüklerin belirlenmesi ve sıklık listelerinin oluşturulmasında Sketch Engine programından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamındaki elde edilen sıklık listesindeki kişi, kurum adı, özel isimler elendikten sonra sıklığı 10 ve daha üstünde olan terim, edat, bağlaç, fiil olmayan sözcükler, Aksan, Aksan, Mersinli ve Demirhan'ın (2017) çalışmasında belirlediği Türkçede en sık kullanılan ilk 2000 sözcük ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonrasında en sık kullanılan 2000 sözcük içerisinde bulunmayan sözcükler akademik Türkçeye yönelik sözcükler olarak işaretlenip belirlenmiştir.

4. Bulgu ve Yorumlar

İnşaat mühendisliği alanıyla ilgili ULAKBİM'de taranan 157 makale ile oluşturulan alanla ilgili derlemde sıklığı en az 10 olan terim, akademik Türkçeye yönelik sözcük ve fiiller, yöntem bölümünde bahsedilen belirtilen yollar izlenerek seçilmiştir. Bu bölümde yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik amaçlı Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere oluşturulan inşaat mühendisliği terimleri, akademik Türkçeye yönelik sözcük ve fiil listeleri sıklık sayılarına göre sıralanıp sunulmuş, elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Tablo 1. İnşaat mühendisliği alanına ait terim listesi

Terim	(f)	Terim	(f)	Terim	(f)	Terim	(f)
değer	3156	grafik	308	bar	133	izolasyon	66
numune	1987	mekanik	294	bariyer	128	gümüş	65
malzeme	1879	kalıp	294	profil	125	yoğunluk fonksiyonu	64
analiz	1690	üre	291	korelasyon	124	hidrolik	63
oran	1638	fay	274	atık	123	akışkan	63
model	1574	katman	269	demir	123	darbe	63
alan	1352	eğim	262	iyon	123	diyagram	62
yük	1312	toz	255	köpük	122	oksijen	61
deney	1306	parçacık	253	havza	119	atmosfer	60
deprem	1286	taban	250	toprak	119	kalıntı	58
kaynak	1257	düzyey	247	derz	117	silindir	57
sistem	1224	eğri	247	hat	116	altyapı	57
beton	1204	titreşim	246	mesnet	115	elmas	54
yüzey	1122	alaşım	246	yatak	115	morfoloji	53
hız	1087	direnc	241	kil	115	kanat	52

zemin	1062	pigment	241	yağ	110	çakıl	52
çelik	925	plastik	240	eksen	109	magnezyum	50
dayanım	916	levha	239	elyaf	107	perde uç bölgesi	46
basınç	910	hacim	236	kablo	107	yalıtım	46
köprü	792	çap	229	mekanizma	104	kömür	46
kuvvet	785	teknoloji	219	çözünürlük	102	kesici takım	45
donatı	678	gaz	202	seramik	99	eğim açısı	43
parametre	662	rüzgâr	202	kireçtaşı	97	egzoz	43
akım	648	ürün	196	kemer	96	alüvyon	42
yol	648	İvme	195	bakır	96	hidrojen	41
dalga	617	bileşen	194	elek	96	taşıyıcı sistem	40
kiriş	599	asfalt	193	laboratuvar	95	sürtünme açısı	34
katsayı	597	kalite	193	element	95	istatistik	34
enerji	589	kazık	189	motor	94	yayılm	33
metal	579	karayolu	189	sıvı	94	kod	33
ısı	565	kütle	186	presleme	93	sönüm oranı	28
kolon	546	yazılım	186	kireç	92	gerilim	28
boyut	534	ark	183	imalat	92	donatı oranı	27
ölçüm	509	iletken	180	nem	91	hammadde	27
kesit	492	oksit	178	mermer	90	elektron mikroskopu	26
ağırlık	480	plaka	172	tuğla	89	şantiye	26
birim	469	alüminyum	170	bor	88	yatak katsayısı	25
kaplama	407	bağıntı	167	enjeksiyon	88	donanım	21
karışım	405	modül	158	denge	85	parsel	20
güvenlik	404	ahşap	157	öz direnç	84	kalsiyum	20
üretim	404	blok	157	imar	83	kıyı çizgisi	20
faz	403	sondaj	157	devir	83	rüzgâr hızı	20
lif	385	kuyu	156	ton	82	sıva	19
frekans	369	asit	154	optimizasyon	80	molekül	17
dinamik	364	dolgu	153	çatı	80	dalgakıran	16
çimento	345	cam	151	iklim	79	hidrodinamik	13
tünel	341	matkap	150	koordinat	79	hidrokarbon	13
sıcaklık	328	talaş	149	ölçek	77	yer hareketi	11
kapasite	321	çatlak	149	regresyon	77	görelî kat ötelemesi	11
dağılım	319	değişken	143	lazer	75	takım aşınması	11
hasar	318	gözenek	138	jeoloji	73	eksenel kuvvet	11
fonksiyon	317	çözelti	136	karbon	73		

kaya	316	debi	136	topoloji	72
denklem	315	potansiyel	134	kalibrasyon	72
madde	315	kum	133	simülasyon	68

Yukarıda inşaat mühendisliği terim listesi incelendiğinde, ilgili derleme ilgili terim sayısının 217 olduğu görülmektedir. Listede yer alan, sıklık sayılarına göre sıralanan inşaat mühendisliği terimlerinin kullanım sayısı 63117 olarak hesaplanmıştır. İnşaat mühendisliği terimleri, ilgili derlem içerisindeki kavram değeri taşıyan sözcükbirimlerin sayısal açıdan %20,59'unu; kullanım oranı bakımından %30,60'ını oluşturmaktadır. Alanla ilgili derlemedeki terimlerin, kavram değeri taşıyan sözcükbirimler içerisindeki kullanım oranının, sayısal orana göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

İNşaat mühendisliği derlemi kapsamında alanla ilgili elde edilen terim listesine bakıldığında, sıklığı en çok olan on terimin sırasıyla, “değer, numune, malzeme, analiz, oran, model, alan, yük, deney ve deprem” olduğu görülmektedir. Terim listesinde en az kullanım sıklığına sahip on terim ise sırasıyla “hammadde, şantiye, yatak katsayısı, donanım, kıyı çizgisi, rüzgâr hızı, yer hareketi, görelî kat ötelemesi, takım aşınması ve eksenel kuvvet” şeklindedir.

Tablo 2. İnşaat mühendisliği alanına ait akademik Türkçeye yönelik sözcük listesi

Akademik Sözcük	(f)	Akademik Sözcük	(f)	Akademik Sözcük	(f)	Akademik Sözcük	(f)
test	469	minare	88	protokol	50	eşik	30
mühendis	426	indeks	84	fen	50	marka	29
mesafe	351	verim	84	etken	49	negatif	29
uzunluk	292	başlık	83	vasıta	47	disiplin	28
ilave	280	küme	82	optik	46	istem	28
anahtar	232	ihmal	82	terim	45	müdahale	26
oluşum	210	araştırmacı	77	anket	44	senaryo	26
mukavemet	209	uzaklık	76	katılım	43	deneme	21
yüklem	204	girdi	72	mekân	43	ünite	20
yerleşim	162	cilt	71	numara	42	çıkartım	20
sektör	155	görünüm	71	bünye	41	yanıt	19
maruz	136	temin	68	gösterim	41	ideal	19
göç	134	sayım	67	bağlam	39	tecrübe	18
fakülte	132	konut	66	ten	37	eşdeğer	18
formasyon	131	ıslah	66	arz	37	odak	17
saldırı	129	yolcu	62	mevzuat	37	personel	17
karakteristik	118	avantaj	60	rota	37	istismar	17
birleşim	116	net	59	tayin	36	yayın	15
genişlik	113	form	59	iletim	36	tavsiye	15
transfer	113	gelişim	59	prensip	35	tolerans	14
referans	109	onarım	58	gereksinim	34	karakter	14
netice	102	cins	56	erişim	33	elaman	14

özet	93	endüstri	53	enstitü	31	endeks	13
uyum	92	detay	53	standart	31	mevki	13
kompozisyon	91	etkin	52	suret	31	ölçüt	13
dönüşüm	90	müdürlük	51	dezavantaj	31	teşvik	13
pik	89	takviye	50	tedbir	30		

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, inşaat mühendisliği derleminde bilimsel Türkçeye yönelik olabilecek 107 sözcüğün bulunduğu görülmektedir. İlgili sözcüklerin derlem içerisindeki kullanım sayısı 8149'dur. Derlem kapsamında bilimsel Türkçeye yönelik sözcüklerin, anlam değeri taşıyan sözcükler arasındaki sayısal oranı %10,15; kullanım oranı ise %3,95'tir. İnşaat mühendisliği derleminde yer alan bilimsel Türkçeye yönelik sözcüklerin kullanım oranının, sayısal oranına göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

İnşaat mühendisliği derleminde elde edilen bilimsel Türkçeye yönelik sözcük listesine bakıldığında, en çok kullanılan sözcüklerin sırasıyla, "oluşum, mukavemet, yüklem, yerleşim, sektör, maruz, göç, fakülte, formasyon ve saldırı" sözcükleri olduğu görülmektedir. İlgili sözcük listesinde en az kullanım sıklığına sahip sözcükler ise sırasıyla, "istismar, yayın, tavsiye, tolerans, karakter, eleman, endeks, mevki, ölçüt ve teşvik" şeklindedir.

Tablo 3. İnşaat mühendisliği alanına ait fiil listesi

Fiil	(f)	Fiil	(f)	Fiil	(f)	Fiil	(f)
elde edilmiştir	347	analiz edilmiştir	31	gözlenmiştir	20	maruz kalmaktadır	12
tespit edilmiştir	272	ifade edilir	31	kabul edilmektedir	19	tasarlanmıştır	12
verilmiştir	203	ortaya çıkmıştır	31	ortaya koymaktadır	19	ilave edilmiştir	12
görülmetedir	150	varılmıştır	31	tanımlanmaktadır	17	gelmektedir	12
görölmüştür	115	ifade edilmektedir	29	kullanılmıştır	17	anlaşılmaktadır	12
belirlenmiştir	103	tabi tutulmuştur	29	gerçekleştirilmiştir	17	temin edilmiştir	11
gösterilmiştir	86	kullanılmaktadır	27	ortaya koymuştur	17	çıkılmaktadır	11
yer almaktadır	74	ölçölmüştür	26	tespit etmişlerdir	16	işaret etmektedir	11
ifade etmektedir	64	söylenebilir	26	gelmektedir	16	karakterize edilmiştir	11
meydana gelmiştir	63	arz etmektedir	26	çalışılmıştır	16	meydana getirmektedir	11
dikkate alınmıştır	61	gösterilmektedir	25	ele alınmıştır	16	verilmektedir	11
hesaplanmıştır	47	incelenmiştir	25	bilinmektedir	16	ulaşılmıştır	11
neden olmuştur	46	elde edilmektedir	24	gerekmektedir	16	elde edilebilmektedir	11
neden olmaktadır	46	modellenmiştir	24	tabi tutulmuşlardır	15	dahil edilmiştir	11
elde edilir	45	gözlemlenmiştir	24	tahmin edilmektedir	14	ortaya koymuşlardır	10
bulunmuştur	45	sunulmuştur	23	ortaya konulmuştur	14	devam etmiştir	10
kabul edilebilir	44	yorumlanmıştır	23	ortaya konmuştur	14	kullanılabilir	10
kabul edilmiştir	43	temsil etmektedir	23	ifade etmişlerdir	14	artmaktadır	10
meydana gelmektedir	41	tercih edilmektedir	22	karşılaştırılmıştır	14	oluşturulmuştur	10

seçilmiştir	39	tercih edilmiştir	21	devam edilmiştir	14	dikkate alınmalıdır	10
ifade edilmiştir	39	yapılmıştır	20	gelmiştir	13	göstermişlerdir	10
alınmıştır	35	devam etmektedir	20	ihtiyaç duyulmaktadır	13		
ortaya çıkmaktadır	32	düşünülmektedir	20	dikkate alınmaktadır	13		
göstermektedir	32	değişmektedir	20	değerlendirilmiştir	13		

Yukarıdaki tabloya bakıldığında, inşaat mühendisliği derlemine ait sıklığı 10 ve üzerinde olan 94 fiilin bulunduğu görülmektedir. Bu 94 fiilin, toplamda 6638 kere kullanıldığı tespit edilmiştir. İlgili derlemde en çok kullanılan on fiil sırasıyla; *elde edilmiştir*, *tespit edilmiştir*, *verilmiştir*, *görülmetedir*, *görölmüştür*, *belirlenmiştir*, *gösterilmiştir*, *yer almaktadır*, *ifade etmektedir* ve *meydana gelmiştir* fiilleridir. İnşaat mühendisliği derleminde belirtilen fiillerin derlemdeki sayısal oranı % 5,99 iken kullanım oranı ise % 1,61'dir. İnşaat mühendisliği derlemindeki fiillerin diğer sözcükbirimler içindeki sayısal oranının, kullanım oranından daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada oluşturulmaya çalışılan, inşaat mühendisliği alanıyla ilgili terim, akademik Türkçeye yönelik olabilecek sözcük ve fiil listelerine yukarıda yer verilmiştir. Oluşturulan inşaat mühendisliği terim listesi, akademik Türkçeye yönelik olabilecek sözcük listesi, fiil listesinin ve yapılacak benzeri çalışmalar ile elde edilecek sözcük listelerinin üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğrenim görecekle ya da gören uluslararası öğrencilere yabancı dil/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe derslerinde çeşitli şekillerde kullanılması gerektiği kanaati taşınmaktadır. Uluslararası öğrencilerin alanlarına yönelik okuma-dinleme metinlerinin hazırlanmasının ve alanlarına yönelik yazma-konuşma derslerinde belirlenen sözcüklerle materyaller hazırlanıp çalışmalar yapılmasının faydalı olacağı ve uluslararası öğrencilerin alanlarında akademik uyum ve başarılarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

5.Sonuç ve Tartışma

Ülkemize yükseköğrenim amacıyla gelen uluslararası öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Bu öğrencilere yaygın ve sistematik olarak genel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi verilirken; öğrencilerin alanlarına göre yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi programı, dersleri bulunmamaktadır. Bu durum yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında daha çok ve daha farklı konularda çalışma yapma ihtiyacını doğurmaktadır. İhmal edilen çalışma alanlarından birinin yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe öğretimi olduğu düşünülmektedir.

Genel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi ile özel amaçlı akademik Türkçe öğretiminin ayrı olarak ele alınması ve farklı program, materyal ve ders kitapları ile öğretim yapılması gerektiği kanaati taşınmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar da (Tok 2012; Ulutaş 2016; Tüfekçioğlu, 2018; Gürata ve Durmuş; 2020, Kurt 2019) yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı Türkçenin bu farkına değinmiş, öğretim sürecinin ayrı olarak ele alınması gerektiğini ifade ederek belirtilen bu düşünceyi desteklemektedir.

Özel amaçlı yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde farklı bir program geliştirmede ve farklı ders içerikleri oluşturmada derlem çalışmalarının gerekli ve faydalı olacağı düşünülmektedir. Barlow (2002) derlem çalışmalarının yabancı/ikinci dil öğrencilerine program, materyal ve etkinlik tasarımında yardımcı olacağını belirtmektedir. Krieger (2003) de derlem tabanlı çalışmaların yabancı/ikinci dil öğrencilerini öğrenim sürecine daha aktif katacağını ve onlara ihtiyaçları olan özgün dili öğrenmelerinde katkı sunacağını söylemektedir. Bu iki görüş, derlem çalışmalarının yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde olması gerektiği yönünde belirtilen fikri destekler niteliktedir.

Yabancı/ikinci dil öğretiminde derlem tabanlı çalışmaların gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Park ve Nam (2017) yaptığı çalışmada 1997-2016 yılları arasında derlem bilim çalışmalarının konularını incelediği çalışmaya bakıldığında özel amaçlı İngilizce alanında yapılan derlem tabanlı çalışmaların 2007-2016 yılları arasında artmaya başladığı; 2012-2016 yıllarında ise 385' e kadar yükseldiği anlaşılmaktadır.

Belirtilen tüm bu ihtiyaçlar ve gereksinim doğrultusunda yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe öğretimi alanına katkıda bulunmak amacıyla inşaat mühendisliği alanında derlem tabanlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışma kapsamında inşaat mühendisliği ile ilgili ULAKBİM'de taranan 157 makale incelenmiş, terim ve akademik Türkçeye yönelik sözcükler yöntem bölümünde bahsedilen sıklığı en az 10 olan terim ve sözcükler, yöntem bölümünde belirtilen yollar izlenerek seçilmiştir. Çalışma sonunda inşaat mühendisliği terimleri ve akademik Türkçeye yönelik sözcükler kullanım sıklıklarına göre sıralanarak ilgili başlıklarda sözcük listeleri oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında inşaat mühendisliği derleminde alana yönelik 216 terim tespit edilmiştir. Bu terimlerin kullanım sıklıkları 63117 olup kavram değeri taşıyan sözcükbirimler içerisindeki sayısal oranı %20,59; kullanım oranı ise %30,60 olarak bulunmuştur. İnşaat mühendisliği ile ilgili elde edilen terim listesine bakıldığında, sıklığı en çok olan on terim sırasıyla, “değer, numune, malzeme, analiz, oran, model, alan, yük, deney ve deprem”dir. Oluşturulan inşaat mühendisliği derleminde bilimsel Türkçeye yönelik olabilecek 107 sözcük tespit edilmiş olup, bu sözcüklerin kullanım sıklıkları 8149'dur. Bilimsel Türkçeye yönelik sözcüklerin kavram değeri taşıyan sözcükler içerisindeki sayısal oranı %10,15 kullanım oranı ise %3,95'tir. İnşaat mühendisliği derlemi içerisinde en çok kullanılan bilimsel Türkçeye yönelik sözcükler ise sırasıyla, “oluşum, mukavemet, yüklem, yerleşim, sektör, maruz, göç, fakülte, formasyon ve saldırı” sözcükleridir. İlgili derlemden sıklığı 10 ve üzerinde olan 94 fiilin bulunduğu tespit edilmiş, bu fiillerin toplamda 6638 kere kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca en çok kullanılan on fiil sırasıyla; *elde edilmiştir, tespit edilmiştir, verilmiştir, görülmektedir, görülmüştür, belirlenmiştir, gösterilmiştir, yer almaktadır, ifade etmektedir ve meydana gelmiştir* fiilleridir. İnşaat mühendisliği derleminde belirtilen fiillerin derlemdenki sayısal oranı % 5,99 iken kullanım oranı ise % 1,61'dir.

Bu çalışmanın yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe öğretimi alanına katkı sunacağı ve benzeri çalışmalarla birlikte alandaki ihtiyaca yönelik çalışmaların yapılması hususunda yardımcı olacağı umut edilmektedir. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde genel amaçlı ve özel amaçlı dil öğretiminin ayrımının daha iyi yapılmasının, yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı akademik Türkçe öğretiminin ayrı bir programı, materyalleri, ders kitapları, ders içeriklerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle farklı alanlarda yabancı/ikinci dil olarak özel amaçlı Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere, derlem tabanlı çalışmalar yapılarak sözcük listelerinin oluşturulması gerekli olduğu kanaati taşınmaktadır. Ayrıca belirtilen eksiklikler giderilerek üniversitemiz bünyesinde bulunan TÖMER ve DİLMER'in tümünde alanlara yönelik yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin yapılmasının uluslararası öğrencilerin alan ve akademik başarılarına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akın, G. (2010). *Andragojik ilkelere göre geliştirilmiş problem temelli mesleki İngilizce eğitimi programının etkililiği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü. & Demirhan U. (2017). *A frequency dictionary of Turkish core vocabulary for learners*. Routledge Pub.

- Barlow, M. (2002). Corpora, concordancing, and language teaching. *Proceedings of the 2002 KAMALL International Conference*.
- Chostelidou, D. (2011). Needs-based course design: The impact of general English knowledge on the effectiveness of an ESP teaching intervention. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 403-409.
- Cickovska, E. (2012). Research of Service Sector Needs for and in Academic Language Learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 44, 258-264.
- Çangal Ö. ve Yörüsün, S. (2017). Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi Ders Kitabı Önerisi: Bankacılık Türkçesi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(4), 2669-2693.
- Faccinetti, R. (ed.). (2007). *Corpus linguistics 25 years on*. Amsterdam: Rodopi
- Gürata, E. K & Durmuş, M. (2020). Özel amaçlı yabancı/ikinci dil öğretimi kapsamında akademik amaçlı Türkçenin yeri. B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi- kuram ve uygulama- içinde* (ss.41-68). Ankara: Pegem.
- Hutchinson, T. & Waters, A. (1987). *English for specific purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jordan, R. R., & Jordan, R. R. (1997). *English for academic purposes: A guide and resource book for teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kennedy, Graeme D. (1998). *An introduction to corpus linguistics*. London: Longman.
- Krieger, D. (2003). Corpus linguistics: What it is and how it can be applied to teaching. *The Internet TESOL Journal*, 9 (3).
- Kurt, V. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde özel amaçlı dil öğretimi: İş Türkçesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Park, H. & Nam, D. (2017) Corpus linguistics research trends from 1997 to 2016: A co-citation analysis. *Linguistic Research* 34(3), 427-457.
- Şen, E. (2015). *İktisadi ve idari bilimler Türkçesinin incelenmesi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tekin, N., M. & Karamanoğlu, F., M. (2022). Uluslararası öğrencilerin lisans derslerinde dil becerilerinden kaynaklı yaşadıkları iletişim problemlerine yönelik öğretim üyesi görüşleri, *-Türkçenin eğitimi-öğretiminde kuramsal ve uygulamalı çalışmalar 12-* içinde, ss.441-454. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Temizyürek, F., Çangal, Ö. ve Yörüsün, S. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretiminde İş Türkçesi Öğretim Programı, Ders Kitabı Ve Terimler Sözlüğü Denemesi: Bankacılık Örneği, *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, 7(2), 87-111.
- Tok, M. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çanakkale Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı Dil Olarak Akademik Türkçe: Sosyal Bilimlerde Akademik ve Teknik Söz Varlığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Tüfekçioğlu, B. Ve Albayrak, F. (2022). Statical analysis from a pedagogical perspective of high frequency words in Turkish academic vocabulary. *IJOEEC*, vol 7, issue 18, s. 1757-1793.

Ulutaş, M. (2016). *Türkiye’de yükseköğrenim görecekt yabancılar için özel amaçlı Türkçe öğretimine yönelik program geliştirme: Bir model önerisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YÖK (2022). “Yükseköğretimde uluslararasılaşma ve Türkiye’deki üniversitelerin uluslararası görünürlüğü çalıştayı düzenlendi”. Erişim tarihi: 10.11.2023.
<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasılaşma-ve-türkiye-deki-üniversitelerin-uluslararası-görünürlüğünü-artırma-calıstayi.aspx#:~:text=T%C3%BCrkiye'de%202000%20y%C4%B1%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k,%C3%B6%C4%9Frenciye%20sahip%20oolman%C4%B1n%20gururunu%20oya%C5%9Famaktay%C4%B1z>